

NYTT OM LUFTKONTROLL

NR 2 2015

Det här brevet är en del i Naturvårdsverkets
vägledning om miljökvalitetsnormer för utomhusluft.

Ny startsida för luft på Naturvårdsverkets webbplats

Sedan i juni har Naturvårdsverkets webbplats en ny startsida för allt som rör luftfrågor i vår verksamhet, t.ex. en karta med mätplatser, luftstatistik, regelverk och vägledning, miljömål, internationellt luftvårdsarbete, åtgärder, luftföroreningar och effekter, publikationer samt mycket annat.

Innehållet och upplägget kommer successivt att uppdateras och utvecklas, inte minst när det gäller karttjänsten. Kom gärna med synpunkter och idéer! Hur kan den förbättras ytterligare?

www.naturvardsverket.se/luft

Årlig rapportering av data

Den årliga rapporteringen av data från kontrollen av miljökvalitetsnormer till Naturvårdsverkets datavärd (rapportering av resultat från mätning och objektiv skattning) har i år för första gången gjorts genom den nya valideringstjänsten. Enligt datavärden har det gått tämligen bra och erfarenheter inför den fortsatta användningen har kunnat inhämtas. Data går att se och hämta på datavärdens webbplats: www.ivl.se/datavard-luft.

Uppdatering av luftdiagram på Naturvårdsverkets webbplats

Luftdiagrammen på Naturvårdsverkets webbsidor "Luften i Sverige", www.naturvardsverket.se/luftenisverige, håller för närvarande på att uppdateras

med 2014 års data. Generella krav för att data ska kunna ingå i dessa diagram är, förutom kopplingen till miljökvalitetsnormerna och miljömålet Frisk luft, god tidstäckning och datakvalitet samt att det finns en längre tidstrend.

Hur ren är luften nu?

Utvecklingen av webbtjänsten för visning av data i realtid för de senaste 24 timmarna fortsätter. I dagsläget finns data för PM10, PM2,5, kvävedioxid och marknära ozon på ett antal orter i landet. Arbete pågår med att utöka presentationen med flera ämnen (t.ex. Black Carbon) och med flera stationer.

Flera kommuner visar i dagsläget realtidsdata på sina egna webbplatser, fördelen med att även koppla upp sig till realtidstjänsten på Naturvårdsverkets webbplats är att det då från en enda webbplats går att se luftkvaliteten i hela Sverige.

www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Klimat-och-luft/Statistik-om-luft/Luftkvaliteten-i-realtid/

Revidering av föreskrifter och handboken

Nu är det dags för en ny uppdatering av föreskrifterna (NFS 2013:11) och handboken *Luftguiden*, denna gång till följd av ett kommittédirektiv som beslutades i augusti. Ändringarna rör i första hand mätstationernas placering samt mätmetoder. Vi kommer under hösten att arbeta främst med att revidera föreskrifterna. Direktivet ska vara genomfört i medlemsstaternas lagstiftning senast den 31 december 2016. Remiss av föreskrifterna planeras till vintern/våren 2016. Därefter kommer arbete med revidering av handboken *Luftguiden* att inledas.

Åtgärdsprogram

Naturvårdsverket utreder behov av åtgärdsprogram efter att en underrättelse om överskridande eller risk för överskridande av MKN inkommit från en kommun. Det finns omkring tio aktiva åtgärdsprogram för utomhusluft i landet.

I juni 2015 bedömde Naturvårdsverket, angående en underrättelse från Motala kommun om höga halter av partiklar (PM10), att underrättelsen inte gav stöd för att ett åtgärdsprogram ska upprättas. Vi utreder fortfarande om det behövs åtgärdsprogram för att följa normen för kvävedioxid i Örnsköldsviks kommun.

Tre åtgärdsprogram har beslutats under 2015. Luleå kommun fastställde under februari 2015 ett åtgärdsprogram för att följa miljökvalitetsnormen för kvävedioxid. Samma månad fastställde Länsstyrelsen i Uppsala län Uppsala kommuns reviderade åtgärdsprogram för partiklar (PM10) och kvävedioxid. Länsstyrelsen i Västerbottens län fastställde vidare i oktober 2015 Umeå kommuns åtgärdsprogram för

kvävedioxid.

Samtliga åtgärdsprogram går att hitta på Naturvårdsverkets webbplats:

www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Miljokvalitetsnormer/Miljokvalitetsnormer-for-utomhusluft/Atgardsprogram-for-luft/.

Miljömålet Frisk Luft – Årlig uppföljning och Fördjupad utvärdering (FU15)

Miljömålen följs upp dels genom en årlig uppföljning, dels genom en fördjupad utvärdering vart fjärde år. I år har både en årlig uppföljning och en fördjupad utvärdering levererats till regeringen.

Årlig uppföljning: www.miljomal.se/au

Fördjupad utvärdering: www.miljomal.se/fu

Slutsatsen för miljö kvalitetsmålet Frisk luft är att målet inte är uppnått och inte kommer att kunna nås med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder. Utvecklingen i miljön är dock positiv.

Trender

Halterna av fina partiklar (PM_{2,5}) från intransport av förorenad luft från övriga Europa minskar och i de större städerna minskar halterna av slitagepartiklar (PM₁₀) från användning av dubbdäck. Årsmedelvärdet för kvävedioxid i gatumiljön minskar i Stockholm och Göteborg, men timmedelvärdet är oförändrat. Tillfällen med höga halter av marknära ozon minskar i söder men ökar i norr. Utsläppen av lösningsmedel från hushållen ökar.

Åtgärder

- Sverige bör driva på inom EU och internationella fora för ett uppdaterat och effektivt takdirektiv och att utsläppskraven för fordon även ska gälla i verklig trafik.
- Att minska utsläppen av sot och kväveoxider från sjöfarten har hög prioritet.
- Det är viktigt att motverka en förväntad ökning av trafiken för att klara målet för kvävedioxid. Detta kan ske till exempel genom planeringsåtgärder eller trafikbegränsande åtgärder som trängselskatt. Införande av fordon med ultralåga utsläpp bör premieras.
- Införandet av ekodesignkrav för småskalig vedeldning bör påskyndas.
- Fortsatt information för att minska användningen av dubbdäck är av stor betydelse. En skatt på användning av dubbdäck kan vara ett effektivt styrmedel.
- Styrmedel för att minska hushållens utsläpp av lösningsmedel bör införas.

Den 22 oktober kommer en samlad bedömning av den fördjupade utvärderingen av miljömålen att presenteras.

Senaste Miljömålsnytt (nyhetsbrev om det svenska miljömålssystemet):

www.anpdm.com/newsletter/3113003/42435142744840584B71

Revision av Programområde Luft

Under 2015 och 2016 arbetar Naturvårdsverket med att revidera programmet för nationell luftövervakning, Programområde Luft. Ett uppdrag om att utreda och ta fram underlag har lagts ut på NILU (Norsk Institutt for luftforskning) i Norge. Utifrån detta underlag kommer Naturvårdsverket att ta fram ett förslag till nytt program för de närmaste åren. Förslaget kommer att skickas ut på remiss till berörda under 2016 och det nya programmet kommer att gälla fr.o.m. januari 2017.

Luft & miljö Arktis 2015

Naturvårdsverket har tillsammans med SMHI, Stockholms universitet och IVL tagit fram en miljöövervakningsrapport med tema Arktis. I rapporten tar forskare och experter med oss på luftföroreningarnas resa mot Arktis och visar på hur vi påverkar Arktis och hur Arktis påverkar oss på olika sätt.

Rapporten ingår i samma skriftserie som de tidigare utgivna *Gifter & miljö* och *Skog & mark* och publicerades den 29 september i samband med Miljöövervakningsdagarna. Rapporten går att ladda ner från Naturvårdsverkets webbplats alternativt beställa gratis i tryckt version:

www.naturvardsverket.se/978-91-620-1297-7/

Naturvårdsverket på Twitter

Naturvårdsverket kommunicerar även via sociala medier, t.ex. Twitter. Besök gärna **Luft-Uffe** som twittrar om vad som händer på luftområdet:

<https://twitter.com/LuftUffe>

Naturvårdsverkets har även ett centralt twitterkonto samt ett antal andra twittrare på särskilda områden:

www.naturvardsverket.se/Om-Naturvardsverket/Sociala-medier/

Enkät på Naturvårdsverkets webbplats

Vid besök på Naturvårdsverkets webbplats brukar det poppa upp en webbenkät med frågor om huruvida man är nöjd med sitt webbesök, om man hittat det man sökt efter osv. Fyll gärna i enkäten nästa gång den dyker upp. Statistiken följs noga upp och ligger till grund för förbättringar av webbplatsen.

Vägledning

En viktig uppgift för Naturvårdsverket är att vägleda kommunerna i arbetet med miljökvalitetsnormerna. Handboken kompletteras här av våra stödfunktioner (reflaben och datavärden).

[Luftguiden Handbok 2014:1](#) – Naturvårdsverkets vägledning om miljökvalitetsnormer för utomhusluft

[Referenslaboratoriet för tätortsluft – mätningar](#) som kan hjälpa till med frågor om kvalitetssäkring, val av mätmetod/mätinstrument etc. **OBS! Ny webbadress!**

[Referenslaboratoriet för tätortsluft – modeller](#) som är en stödfunktion vid frågor om modellering av luftkvalitet.

[Datavärdskap Luft](#) "Datavärden" ansvarar för mottagande, lagring och tillgängliggörande av luftdata från kommunerna samt rapportering av dessa till EU. De kan även svara på frågor om hantering av mätdata.

Projektplatsen – På www.projektplatsen.se/www.projectplace.se har vi en samarbetsyta ("Kontroll av MKN luft-nätverket") där vi informerar om nyheter, bjuder in till dialog osv. Vid intresse av att få tillgång till detta, kontakta helena.sabelstrom@naturvardsverket.se.

Kontakta oss

Kontakta oss gärna om ni har frågor: MKN-luft@naturvardsverket.se

Besök även gärna våra MKN-webbsidor: www.naturvardsverket.se/mkn-luft

Där hittar ni även tidigare nyhetsbrev.

